

ТЕКСТ ЗА НАСЛОВНУ СТРАНУ:

Cilj zadatka je aktivacija interdisciplinarnih znanja i kompetencija stečenih tokom studija arhitekture i usmeravanje ka istraživanju *man made* prostora.

Takode, cilj nastave je usmeren na preispitivanje shvatanja delatnosti arhitekture, kao dela ukupne kulturne sfere društva, imajući u vidu da je reč o problemu sporazumevanja među različitim društvenim ulogama oličenim u pojedincima ili grupama koje, na bilo koji način, imaju uticaj na proces stvaranja organizovanog prostora.

Kompleksnost zadatka zahteva širi socio-kulturološki pristup, koji podrazumeva anticipaciju epohe koja nastaje, kao i shvatanje da ona neizbežno sadrži elemente prošlog i budućeg.

наслов - тема:

Sedam tradicija

doc. arh. Ivan Rašković

СЛИКА:

УПУСТВО за рад на мастер пројекту

Садржај мастер пројекта

Мастер пројекат представља рад у коме студент повезује све стечена знања и вештине, показује да влада процесом истраживања, концепуализације, пројектовања и материјализације сложених урбанистичких или архитектонско-урбанистичких целина. По правилу, задаци мастер пројекта су синтезни.

Мастер пројекат садржи три дела са јасно препознатљивим истраживачким и апликативним компонентама:

- 1) истраживачки део, подразумева дефинисање пројектног задатка и теме пројекта– писану тезу мастер пројекта,
- 2) графички и просторни приказ архитектонско-урбанистичког или урбанистичког идејног решења са додатним елементима идејног пројекта из посебних области пројектовања, технологије, окружења, културе, комуникације, управљања и норматива, које дефинише ментор
- 3) усмену јавну одбрану мастер пројекта пред менторском комисијом.

Током рада студент треба да покаже висок степен самосталности у свим фазама пројекта од дефинисања пројектног задатка до завршне одбране.

Теза мастер пројекта захтева од студената да, на основу веома отвореног тематског и просторног оквира задатог од стране ментора, истражи контекст и обради специфичне аспекте задатка, успостави програмску структуру пројекта, као и да јасно дефинише пројектни задатак и тему пројекта на основу којих ће приступити изради пројекта. Од изузетне важности је креативни однос тезе мастер пројекта према савременим тенденцијама у архитектури, као и критички однос према локалном окружењу у коме настаје пројекат.

Кроз рад на идејном решењу урбанистичке или архитектонско-урбанистичке целина са елементима идејног пројекта студент се оспособљава да, на основу тезе мастер пројекта и самостално развијеног пројектног задатка са програмом, повезује теоретска становишта и практично деловање, примењује савремене

архитектонска схватања, успоставља аутентичне методе пројектовања, доноси самосталне одлуке и проналази оригиналне одговоре на проблеме који настају током процеса пројектовања.

Усмена јавна одбрана мастер пројекта пружа прилику студентима да успоставе одговарајућу комуникацију не само са менторком комисијом која је пратила његов рад већ и са разноврсним аудиторијом који присуствује одбрани.

Студијска правила мастер пројекта

- Услов за упис су положени сви пројектни модули на дипломским академским студијама (М4, М5, М6).

- Студенти који нису стекли услов да упишу мастер пројекат у семетру, могу га поново уписати поново тек у пролетњем семестру наредне школске године.

- Студенти раде мастер пројекат у менторском студију.

- Менторски студио води један наставник – ментор мастер пројекта.

- Менторски студио има 10 студената.

- Ментор организује менторску комисију са по једним чланом из сваког департмана, изузев департмана ментора.

- Ментор може бити члан менторске комисије коју, као ментор, организује члан његове менторске комисије.

- Ментор може бити члан и других менторских комисија. **(поред свог студија још у максимално 3 комисије)**

- Наставник може бити члан максимално у 4 менторске комисије.

- Менторска комисија се успоставља на почетку семестра и прати рад студента током целог семестра.

- На јавну усмену одбрану студента ментор може да позове додатног, гостујућег члана менторске комисије који није запослен на факултету.

- Гостујући члан менторске комисије има иста права и обавезе на усменој одбрани као и остали чланови менторске комисије.

- Ментори дају тематски и просторни оквир пре почетка семестра на основу којих студенти бирају ментора.

- Уколико је број пријављених студента већи од десет, ментор има право да бира студенте са којима ће радити на основу посебних критеријума које наводи у својој пријави.

- На основу тематског или/и просторног оквира студент дефинише пројектни задатак.

- Рад на мастер пројекту траје 21 недељу. (укључујући и јавну усмену одбрану рада)

- Сваки студент добија од ментора јединствени студентски картон у коме се прати његов рад на мастер пројекту.

- Сваке недеље студент има обавезне полусатне консултације са ментором и петнаестоминутне са сваким чланом менторске комисије.

- Консултације се одвијају у наставничким кабинетима у терминима које одреде наставници пре почетка семестра.

- Долазак на консултације бележи се у студентов картон.

У току првих 6 недеља студент спроводи истраживање на основу кога саставља тезу мастер пројекта.

Теза мастер пројекта обрађује шири технички, уметнички, социјални, психолошки, економски, културни и др. контекст пројекта, као и поједине специфичне аспекте пројектовања, на основу којих се дефинише пројектни задатак и тему пројекта.

Теза мастер пројекта садржи најмање два табака текста и додатне графичке илустрације или фотографије.

Седме недеље студент брани тезу пред својом менторком комисијом.

Менторска комисија оцењује тезу, одобрава студенту даљи рад на пројекту или га упућује на дораду тезе.

Студенти, којима је одобрена писана теза, могу да наставе рад на њој све до усмене одбране мастер пројекта.

Уколико менторска комисија утврди да теза није на нивоу комплексности која се подразумева у мастер пројекту студент добија две недеље да тезу доради.

Девете недеље студенти који нису добили одобрење да наставе рад на пројекту бране дорађену тезу.

Двадесетпрве недеље, два дана пре почетка свих усмених одбрана, **понедељак 05.07. у 10 сати** сви студенти који желе да бране рад у року су дужни да доставе приказ пројекта приређен и одштампан на формату 50/70, (према јединственом упутству које је могуће преузети са сајта факултета).

Овај прилог је обавезни саставни део елабората сваког пројекта и биће изложен у аули факултета на заједничкој, годишњој изложби завршних радова М9 која предходи јавним одбранама и представља неизоставни део у процесу вредновања и завршног оцењивања радова. Студенти који не буду, на време, доставили овај прилог неће бити у могућности да бране рад и сматраће се да су одустали од одбране у школској 2009/2010. години.

Двадестпрве недеље студент износи јавну усмену одбрану мастер пројекта пред својом менторском комисијом.

Услов за излазак на јавну одбрану мастер пројекта поред завршеног мастер пројекта су положени сви испити предвиђени студијским програмом дипломских академских студија.

Начин и критеријуми оцењивања, као и детаљнија упутства о садржају рада и начинима презентације биће накнадно утврђени посебним протоколом за оцењивање.

Студенти који без легитимног оправдања, не предају рад на време, изостану са јавних усмених одбрана пројекта или не добију пролазну оцену уписују нови програм мастер пројекта у пролетњем семестру наредне школске године и понављају читав процес од почетка до јавне усмене одбране у јулу.

Термински план мастер пројекта

Ментори мастер пројекта предају Руководиоцу Већа друге године дипломских студија прелиминарну испуњену пријаву Мастер студија у **уторак 12. јануара 2010.**

Презентација мастер пројекта обавља се на сајту факултета од **петак 22. јануара 2010.** године.

Пријављивање студената је у **уторак 02. фебруара 2009. у 12 сати у кабинетима ментора**
Приликом пријаве студенти достављају: једну А4 страницу са својим курикулумом, портфолио и изјаву.

Сваки студент може да се пријаве само код једног ментора.

Уколико се један студент пријави код више ментора биће кажњен.

Менторски студио има 10 студената

Уколико је број пријављених студента већи од десет, ментор има право да бира студенте са којима ће радити на основу критеријума које наводи у пријави.

Сви ментори достављају спискове студената и број слободних места за свој мастер пројекат администратору факултетског сајта у **петак у 05. фебруара у 12 сати** да би био објављен истог дана.

Сви ментори објављују списак примљених студената на свој мастер пројекат на вратима кабинета у **понедељак 08. фебруара у 12 сати.**

Студенти који нису примљени код жељеног ментора у првом кругу конкуришу за преостала места рангирањем ментора од 1-5 у другом кругу и предајом попуњеног обрасца студенској служби у **среду 10. фебруара у 10 сати.**

Рачунар расподређује студенте код ментора на основу просечне оцене из модула М4. М5 и М6.

Коначни спискови студената објављују се у понедељак **15. фебруара 2010.**

Одбрана тезе пред менторском комисијом је **7. недеље у семестру.**

Завршна изложба приказа пројекта у аули факултета одржаће се **21. радне недеље, 5. и 6. јула у понедељак и уторак.**

Јавна усмена одбрана мастер пројекта је **21. радне недеље, 7. 8. и 9. јула у среду, четвртак и петак.**

*на основу Службеног билтена 71/06 Архитектонског факултета: Студијски програми основних академских студија и дипломских академских студија архитектуре од 31. 05. 2006. и Службеног билтена 72/06 Архитектонског факултета: Статут од 09. 10. 2006.

Назив предмета: МОДУЛ 9– Мастер пројекат М9.1. Теза мастер пројекта М9. 2. Архитектонско-урбанистички или урбанистички пројекат
Година студија: 4. семестар дипломских академских студија - мастер, 2009/10
Број кредита: 10 ЕСПБ + 20 ЕСПБ = 30 ЕСПБ
Термини одржавања консултација: једном или два пута недељно од 2 до 4 сата са ментором једном или два пута недељно од 1 до 2 сата са члановима менторске комисије
Термин јавне усмене одбране мастер пројекта: 07. – 09. јула 2010.
Термини одбране тезе мастер пројекта: 29.марта – 01. априла 2010.

Назив тематског и просторног оквира мастер пројекта: Седам традиција
Наставник: доц. арх. Иван Рашковић
Број кабинета: 249
Време за консултације са студентима (једном или два пута недељно најмање од 2 до 4 сата)
Накнадно / по договору
Телефон: 011 32 18 749, е-маил: agm-am@eunet.rs

2. члан менторске комисије: доц. др Александра Ступар
Број кабинета: 305а
Време за консултације са студентима (једном или два пута недељно најмање од 1 до 2 сата)
Накнадно / по договору
3. члан менторске комисије: проф. др Миодраг Несторовић
Број кабинета: 348а
Време за консултације са студентима (једном или два пута недељно најмање од 1 до 2 сата)
Накнадно / по договору

Посебни критеријуми за пријем студената: Поред просечне оцене из претходних пројеката на мастер студијама могу се навести и оцене других предмета, као и посебна знања и вештине која су неопходна да би студент радио на изабраном пројектном задаку. Студент приликом избора ментора прилаже свој курикулум, портфолио и изјаву. Курикулум на једној А4 страници садржи податке о досадашњим мастер студијама и оцене модула М4, М5 и М6, списак положених изборних предмета и одслушаних семинара. Портфолио садржи обавезно по једну А3 страницу за сваки од пројеката урађених током мастер студија и додатно по једну А3 страницу за сваки од пројеката који су урађени изван школског програма (конкурси, радионице и сл.) Изјава је писани текст на највише две А4 странице у коме студент објашњава своје намере и циљеве у изради мастер пројекта и разлоге због којих се одлучио да за ментора изабере одређеног наставника.

Циљеви и приступ мастер пројекту:

Циљ задатка је активација интердисциплинарних знања и компетенција стечених током студија архитектуре и усмеравање ка истраживању *man made* простора. Такође, циљ наставе је усмерен на преиспитивање схватања делатности архитектуре, као дела укупне културне сфере друштва, имајући у виду да је реч о проблему споразумевања међу различитим друштвеним улогама оличеним у појединцима или групама које, на било који начин, имају утицај на процес стварања организованог простора. Комплексност задатка захтева *шири социо-културолошки приступ*, који подразумева антиципацију епохе која настаје, као и схватање да она неизбежно садржи елементе прошлог и будућег.

Тематски или/и просторни оквир мастер пројекта:

Тематски оквир задатка, односи се на појмовну основу системског схватања *традиције као установљене и колективно прихваћене обичајности* и њеног утицаја на концепције организовања данашњих просторних склопова. Традиција се, при том, сагледава као стално присутни, друштвено заснован феномен, чији се облици препознају, како у карактеру историјских периода тако и у данашњем, свакодневном животу одређене средине. При том, схватање да се феномен традиције не везује искључиво и само за даљу прошлост, већ за праксу свачије свакодневице од кључног је значаја за елаборацију теме овог задатка. Она представља и израз дела система вредности одређених епоха који битно утиче на физиономију уобичајеног живота неке заједнице. Домаћа средина обилује активним обичајностима, традицијама које чине неизоставан део њеног културног и националног идентитета. Препознавање традиције која, заснована у једном тренутку, траје и данас, услов је за давање неопходног просторног одговора за обезбеђење функционисања дела друштвених процеса. Живот неке заједнице регулисан је и просторним оквиром који налази свој оптимум у пружању могућности да се одређени феномени испоље у свим својим, друштвено-конструктивним особинама. Традиције, као инструменти колективне комуникације и поља разумљивих кодова, бивају успостављене као интерфејс емотивне размене унутар заједнице која их одржава, те као њен бренд и легитимација идентитета усмерена према окружењу.

Просторни оквир задатка треба да буде одређен карактером и просторним условљеностима неке уочене обичајности на терену. Међусобни однос актера неког, друштвено успостављеног, обичајног процеса, ствара просторно–процесну мрежу као део структуре догађаја. Стварање услова и покушај регулације таквих догађаја, тема је овог задатка.

Најзад, схватање традиције у свом најширем обиму, где су обухваћене и негативне, увек актуелне друштвене обичајности као што су проституција, деликвенција, бесправна градња, нелегална улична продаја или стално запостављано одрживо решавање стамбеног питања, те напор стручњака да помогне њихову регулацију овај задатак чини инструктивним за нову генерацију градитеља.

Метод рада на мастер пројекту:

Начин рада на мастер пројекту, у овом студију, биће организован кроз неколико секвенци, које представљају *итерабилни циклус*, у коме се *резултат предходног истраживања поставља као проблемска основа следећег*. Тежиште је оријентисано на *истраживање путем пројектовања*.

Први корак је *аналитичка фаза* која подразумева упознавање кандидата са феноменом традиције кроз анализу различитих аспеката егзистенције задатог појма, затим релевантне историјске грађе и теоријских извора. Резултат аналитичке фазе представља *појмовна основа* пројекта, *вербална и визуелна*, која подразумева начелну аргументацију и разложно усмеравање будућих активности, на основу којих кандидат, уз консултације са ментором и члановима менторске комисије, одређује *методолошки оквир тезе*.

Теза мастер пројекта односи се на шири социо-културолошки контекст једне уочене, локалне активне обичајности – традиције као и поједине специфичне аспекте њених просторних потреба на основу којих се успоставља *просторни став* и *пројектни програм*, у оквиру *пројектног задатка*. Студент, дакле, бира неку активну традицију и на њу тражи просторни одговор.

Примери: - **традиција иновације и преузимања светских искустава** (наша средина има богату традицију иновативног односа према животу...први скејт парк и први супермаркет на Балкану потичу из Београда, филмска пројекција у Руском Цару одржава се за мање од годину дана од премијере браће Лимијер, авион лети над Београдском тврђавом 1911. године, непуну деценију после првог, формално признатог лета авиона у историји авијације и др.)

- **традиција модернизма** (миље домаћег модернизма, локално прилагођеног приступа култури и архитектури садржи особене вредности)

- **традиција неодговорности** (наше друштво негује колективну неодговорност према колективном подухвату–држави, заједници, институцијама–тражи се неко моћан да намах реши проблеме, месија у улози диктатора, деспота, снажне личности која се неочекивано појављује и решава ствар, одбацивање договора, парламентаризма, јер он захтева напор и одговорност сваког појединца макар и минималну...парламент без кворума...влада која не може да се формира, само су изрази опште друштване неодговорности)

- **традиција искључивости** (нетолеранција итд.)

- **традиција крајњости** (прелазак друштвеног система вредности из крајњости у крајњост за веома кратко историјско време - уклањање религије из друштвеног живота у епохи социјализма и њено враћање у времену транзиције)

- **традиција друштвено – државног дисконтинуитета** (сталне, радикалне промене друштвено–државног система у, историјски гледано, веома кратком периоду; особа рођена

двдесетих година прошлог века на овим просторима променила је седам држава за свог живота: Краљевина СХС, Краљевина Југославија, Федеративна Народна Република Југославија, Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Савезна Република Југославија, Србија и Црна Гора, Република Србија...и ко зна колико ће их променити још)

- **традиција** уличне проституције и продаје шверцоване робе, шибицарења итд.

- **традиција** стварања брендова (београдски сплав, *Pink TV*, сачекуша, пиво од 2 литра у пластици)

Резултат је *пројектни задатак* који садржи одређујуће елементе релевантне за одабрани просторни одговор и смисаону целину изабране активне обичајности (концептуалне скице и композиционе модели који се упоређују, садржаји, тражене површине, технолошки захтеви и др.), као и *дефиницију очекивања и ефеката* које кандидат сматра битним у циљном одређењу свог пројекта.

У другом делу кандидат, на основу постављеног и прихваћеног *пројектног задатка*, израђује *архитектонско-урбанистички пројекат*. Током израде пројекта, од кандидата се очекује преиспитивање и унапређивање постављеног програма, сходно начелном, *итеративном методу* рада у студију.

У том смислу, рад ће се одвијати кроз интерактивну релацију свих учесника (студената и наставника), усмерену на стално преиспитивање значења визуелних и вербалних појмова који битно одређују даља усмеравања активности. *Резултат* обе фазе рада треба да буде *графички, визуелни и вербални приказ* ефеката предходно дефинисане интервенције, у форми *идејног решења са елементима идејног пројекта* одабране просторне и смисаоне целине, која представља *просторни одговор на захтеве једне установљене, локалне обичајности*.

Исход рада на мастер пројекту:

Дипломирани студенти академских студија треба да, на првом месту, *разумеју професију и улогу архитекте* у ширем социо-културолошком контексту, Истовремено, треба да буду у стању да *примене знање* у циљу решавања сложених проблема струке у новонасталом или непознатом окружењу у ширим и мултидисциплинарним областима, да владају техникама припреме пројектних задатака и реализација задатих програма, као и да на јасан и недвосмислен начин *пренесу своје мишљење, резултате рада и начин закључивања, како стручној, тако и широј јавности*.

Препоручена литература:

1. *CITIES – ARCHITECTURE AND SOCIETY*, vol.I. Venice: Marsilio editori s.p.a., 2006.
2. *CITIES – ARCHITECTURE AND SOCIETY*, vol.II. Venice: Marsilio editori s.p.a., 2006.
3. Boeri, Koolhaas, Kwinter, Fabricius, Obrist, Tazi. *MUTATION*. Barcelona: ACTAR, 2003.
4. Guallart, Vincent. *SOCIOPOLIS*. Barcelona: ACTAR, 2004.
5. *VERB processing*, Barcelona: ACTAR, 2005.
6. Лазовић, Зоран. *ИСТОРИЈСКЕ ОДРЕДНИЦЕ БЕОГРАДА И САВСКОГ АМФИТЕАТРА*. Никшић: Јасен, 2003.
7. Томановић, Смиљка ед. „Детињство у Раковици „у публикацији *Живот у Србији деведесетих*, зборник радова. Београд: Филозофски факултет Универзитета у Београду, 2000.
8. Jameson, F. *"Is space political"*, *Rethinking Architecture*, ed.N. Leach. London, New York: Routledge, 1997.
9. Jameson, F. *Postmoderna u kasnom kapitalizmu*. Beograd: Kiz „ART PRESS“, 1995.
10. Traktneberg, Marvin. „Devetnaesti vek“ u *Istorija moderne arhitekture*, antologija tekstova, knjiga 1.
11. Perović, Miloš ed. *Koreni modernizma*. Beograd: IDEА i Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu, 1997.
12. Findrik, R. *Narodno neimarstvo*, Sirogojno, 1994.
13. Šuvaković, M. *Postmoderna (73 pojma)*. Beograd: Narodna knjiga/Alfa
14. Cvetković, Vladimir. *Volja za novo - o genealogiji modernosti*. Beograd: Institut za političke studije, 1995, str. 32.
15. као и други наслови у зависности од одређења и смера истраживања

Начин одбране (садржај тезе мастер пројекта и идејног решења са елементима идејног пројекта из посебних области):

ИСПИТ СЕ САСТОЈИ ОД ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ ТЕЗЕ, МАСТЕР ПРОЈЕКТА И УСМЕНЕ ОДБРАНЕ

ближи садржај ће бити одређен протоколом за оцењивање М9

Критеријуми оцењивања:

ближи садржај ће бити одређен протоколом за оцењивање М9

Укупна оцена студента на мастер пројекту је једна тридесетине збира оцене М9.1. Тезе мастер пројекта која се множи са 10 ЕСПБ и оцене М9.2. Архитектонско-урбанистичког или урбанистичког пројекта која се множи са 20 ЕСПБ .
У структури оцене и једног и другог курса предиспитне обавезе (сви облици рада који се оцењују пре завршног рада) учествују са најмање од 0 до 30 поена и највише од 0 до 60 поена, предати писани елаборат или графички и просторни приказ усмена одбрана учествују са највише 0 до 60 поена и најмање 0 до 30 поена, а усмена одбрана на завршном испиту са 0 до 10 поена.

Испуњавањем предиспитних обавеза и усменом одбраном студент може стећи највише 100 поена. За пролазну оцмену из сваког појединачног курса студент мора да прикупи најмање 55 поена. Уколико на једном од курсева има мање од 55 поена студент не може да добије укупну позитивну оцмену и мора да понови целокупан програм у следећем семестру.

М9.1. Теза мастер пројекта	поена	М9.2. Архитектонско-урбанистичко или урбанистичко идејно решење са елементима идејног пројекта из посебних области	поена 100
активности у току семестра	мин од 0п до 30п	активности у току семестра	мин од 0п до 30п
писани елаборат	мах од 0п до 60	графички и просторни приказ пројекта	мах од 0п до 60п
усмена одбрана тезе	од 0п до 10 п	усмена одбрана пројекта	од 0п до 10 п
<i>укупно</i>	<i>највише 100п</i>	<i>укупно</i>	<i>највише 100п</i>

Услови предаје после заказаног рока:

из статута АФ

Статутарне одговорности и права студената:

из статута АФ

Продекан за наставу АФ-Бгд.

в. проф. Владимир Лојаница